

Reglaments

Decret 501/2023, del 30 d'octubre del 2023

Decret 501/2023, del 30-10-2023, pel qual s'aprova el Reglament d'aplicació de mesures per reforçar la garantia de l'autonomia de l'exercici del vot per part de les persones amb discapacitat.

Exposició de motius

El Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat (d'ara endavant, "CDPD"), fet a Nova York el 13 de desembre del 2006, estableix a l'article 29 el dret a la participació en la vida política i exigeix que per fer-lo efectiu els estats han de garantir a les persones amb discapacitat el gaudi d'aquest dret en igualtat de condicions que les altres. D'altra banda, l'article 12 del CDPD estableix el dret al mateix reconeixement davant la llei de les persones amb discapacitat i determina a aquest efecte que els estats han de reconèixer la seva capacitat jurídica en igualtat de condicions amb les altres persones i que han d'adoptar les mesures pertinents per fer-la efectiva, facilitant els suports que siguin necessaris i assegurant que es respectaran les salvaguardes que fixa aquest Conveni per impedir abusos.

Per tal d'ajustar la legislació andorrana als dos preceptes del CDPD esmentats, el Consell General va aprovar la Llei 16/2021, del 17 de juny, qualificada de modificació de la Llei qualificada del règim electoral i del referèndum. Aquesta Llei, com assenyalava a l'exposició de motius, pretén introduir millores per reforçar la garantia de l'autonomia de l'exercici del vot per part de les persones amb discapacitat, i donar ple compliment a les obligacions contraïdes pel Principat d'Andorra amb la signatura i la ratificació del CDPD. Amb aquesta finalitat, estableix diferents mesures i ofereix diferents suports perquè es puguin adaptar a cada persona, tot preservant el secret del vot. Aquestes modificacions s'han incorporat a la Llei 44/2022, del 12 de desembre, de text consolidat qualificada del règim electoral i del referèndum (d'ara endavant, "Llei 44/2022"). D'altra banda, l'exercici dels drets de l'article 12 del CDPD es varen concretar en la Llei 30/2022, del 21 de juliol, qualificada de la persona i la família, que regula la provisió de suports per a l'exercici de la capacitat jurídica i les institucions de protecció i suport a la persona.

Aquest Reglament concreta les mesures i els suports establerts a la Llei 44/2022 adreçats a fer efectius de la manera més autònoma possible els drets de les persones amb discapacitat en l'àmbit electoral. Entre aquestes accions cal esmentar les referents a la informació electoral, l'accessibilitat a l'entorn electoral, el desplaçament per anar a votar, l'emissió del vot accessible, l'assistència per votar i la delegació de vot. Així mateix, el Reglament concreta els formats bàsics que es podran utilitzar, procurant que s'ajustin al màxim al disseny universal i a les necessitats i preferències de les persones amb discapacitat. Per exemple, per a l'accés a la informació es pot utilitzar la subtitulació i la llengua de signes per a les persones sordes; per a les que tenen dificultats cognitives, la lectura fàcil, els pictogrames i els símbols; per a les persones amb discapacitat visuals el Braille i la utilització de dispositius que facin la conversió en àudio.

Endemés, es regula la possibilitat que estableix l'article 44, apartat 4, de la Llei 44/2022, que les persones amb discapacitat, quan sigui necessari, puguin sol·licitar que se'ls permeti que una persona de la seva elecció els presti assistència per votar. Pel que fa al disseny del vot accessible per a les persones amb discapacitat visual s'han considerat els principis del CDPD i les disposicions de la Llei 44/2022, especialment els articles 41.1 i 42, segon paràgraf. D'acord amb aquesta darrera disposició, que faculta el Govern per establir altres mecanismes que garanteixin l'accessibilitat del material de vot i respectin el secret de vot, s'ha configurat el vot accessible per a aquest col·lectiu d'electors a l'entorn dels criteris següents: a) que permetin la màxima autonomia possible de l'electorat amb discapacitat; b) que s'ajustin a les pautes del disseny universal, és a dir, que el puguin utilitzar totes les persones, tant com sigui possible, sense necessitat d'adaptació ni disseny

particular; c) que garanteixin el secret de vot, condició que, atès l'escàs nombre d'electors amb discapacitat visual, és difícil o impossible de garantir mitjançant el vot en Braille; i d) que s'utilitzin les noves tecnologies d'accessibilitat, mitjançant suport electrònic i sonor. A partir d'aquests criteris s'han configurat uns sobres i unes paperetes de vot iguals per a tots els electors. Els sobres per a les eleccions nacionals tindran un codi QR a la part inferior dreta del davant, que informa a quina circumscripció corresponen (parroquial o nacional), i les paperetes tindran l'extrem inferior dret arrodonit per facilitar a les persones amb discapacitat visual identificar el lloc on se situarà un codi QR que els permetrà, com a tots els electors que ho desitgin, accedir al seu contingut en àudio. En els supòsits de persones amb sordceguesa, es garanteix el dret d'accés a la informació i al contingut de les paperetes mitjançant la possibilitat de sol·licitar l'assistència electoral d'una persona de la seva confiança coneixedora dels sistemes alternatius de comunicació.

Altrament, s'ha tingut en compte l'article 31 de la Llei 44/2022, referent a l'obligació del Govern d'habilitar els mitjans personals, materials i econòmics necessaris per al desenvolupament de la campanya electoral i de les eleccions, sense perjudici de les competències legals dels comuns.

D'altra banda, aquest Reglament dona compliment al que estableix la disposició final primera de la Llei 44/2022, que estableix que s'han d'aprovar i modificar les normes reglamentàries necessàries per al desenvolupament d'aquesta Llei en el termini màxim d'un any.

Després de l'experiència de l'aplicació del Decret 58/2023, de l'1-2-2023, pel qual s'aprova el Reglament d'aplicació de mesures per reforçar la garantia de l'autonomia de l'exercici del vot per part de les persones amb discapacitat, es considera necessari fer algunes modificacions per perfeccionar les mesures establertes.

En el procés d'elaboració d'aquest Reglament s'ha consultat els comuns, i s'ha informat i escoltat els representants de les entitats de persones amb discapacitat.

Ateses les consideracions esmentades, a proposta del cap de Govern, el Govern, en la sessió de 30 d'octubre del 2023, aprova aquest Decret amb el contingut següent:

Article únic

S'aprova el Reglament d'aplicació de mesures per reforçar la garantia de l'autonomia de l'exercici del vot per part de les persones amb discapacitat, que entra en vigor l'endemà de ser publicat en el *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Reglament d'aplicació de mesures per reforçar la garantia de l'autonomia de l'exercici del vot per part de les persones amb discapacitat

Article 1. *Objecte*

L'objecte d'aquest Reglament és el desenvolupament reglamentari de la Llei 44/2022, del 12 de setembre, de text consolidat qualificada del règim electoral i del referèndum (d'ara endavant, "Llei 44/2022") pel que fa a les mesures d'accessibilitat i els suports adreçats a reforçar l'autonomia de l'exercici del vot per part de les persones amb discapacitat.

Article 2. *Aspectes generals*

1. Protecció de dades personals

Totes les persones que intervinguin en el procés electoral, en aplicació de les mesures d'accessibilitat per garantir el dret de les persones amb discapacitat a participar en els processos electorals, han d'observar les disposicions vigents en matèria de protecció de dades de caràcter personal.

2. Certificats mèdics oficials

Els certificats mèdics que s'esmenten en aquest Reglament han de ser emesos mitjançant un certificat oficial per facultatius generalistes o especialistes autoritzats a exercir al Principat d'Andorra.

3. Formularis oficials i presentació

Es pot accedir als formularis oficials a què es refereix aquest Reglament adreçats al Govern, als comuns o a la Junta Electoral a través de la Seu Electrònica del Govern i es poden presentar per tramesa electrònica o presencial adreçada a "Eleccions", indicant si són generals o comunals, dins els terminis establerts a la Llei 44/2022 i en aquest Reglament.

Article 3. *Subjectes del drets*

1. Persones amb discapacitat

Es consideren persones amb discapacitat, d'acord amb l'article 2.b de la Llei de garantia dels drets de les persones amb discapacitat, les persones que tenen deficiències físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials a llarg termini que, en interactuar amb diverses barreres, poden impedir la seva participació plena i efectiva en la societat en igualtat de condicions amb les altres persones.

D'acord amb la normativa vigent, tenen la consideració de persones amb discapacitat les persones que tenen un grau de menyscabament que sigui igual o superior al 33%, valorat per la Comissió Nacional de Valoració (Conava), que s'acredita mitjançant la resolució corresponent.

2. Persones en situació de dependència

Als efectes d'aquest Reglament, s'equiparen a la condició de discapacitat les situacions de dependència que, d'acord amb el Reglament de regulació de la Comissió de Valoració Sociosanitària (Covass) i d'establiment dels barems per a la valoració de la dependència i dels criteris d'assignació de recursos de suport de la Xarxa d'Atenció Sociosanitària, tinguin un grau 3 o superior de dependència valorat per la Covass, que correspon a les situacions de dependència greu, molt greu i total, i que s'acredita mitjançant la resolució corresponent. Per tant, totes les referències d'aquest Reglament que es fan a les persones amb discapacitat es considera que afecten també les persones en situació de dependència.

3. Persones en situació de malaltia greu

Les referències que es fan a aquestes persones, tant les que afecten la seva malaltia com les causes i conseqüències, a la Llei 44/2022 i a aquest Reglament, s'han d'acreditar, mitjançant certificat mèdic, emès d'acord amb el que estableix l'article 2.2 d'aquest Reglament.

Article 4. *Formats accessibles*

1. Els formats accessibles per facilitar la informació o per altres actuacions relatives a l'exercici del dret de vot de la persona amb discapacitat han de ser, ateses les barreres que es troben les persones amb discapacitat, els més efectius, adients i acceptats per exercir el seu dret de la manera més autònoma possible, i que, en tot cas, siguin compatibles amb el secret del vot.

2. Els formats bàsics que es poden emprar en general són: la tinta (amb diferents mides de lletra), la lectura fàcil (amb pictogrames i símbols o sense), el sistema Braille, l'audiodescripció, la llengua de signes, el suport sonor, el suport electrònic i la informació audiovisual subtitulada.

Article 5. *Informació electoral*

Per tal d'assegurar l'accés a la informació electoral institucional en condicions d'igualtat a tots els electors, les persones amb discapacitat disposen de les mesures establertes a l'article 31.2, segon paràgraf, de la Llei 44/2022, que s'han d'aplicar de la manera següent:

a) Informació accessible personalitzada

i) Tipus

La informació personalitzada referent als aspectes electorals relacionats amb les mesures i els suports establerts per la normativa a les persones amb discapacitat es facilita a les persones amb discapacitat que ho sol·licitin i s'ha de proveir, segons la demanda, en format Braille, lletra ampliada, lectura fàcil amb pictogrames o en versió àudio, mitjançant el corresponent codi QR.

ii) Sol·licitud

La informació accessible personalitzada s'ha de sol·licitar mitjançant el formulari oficial.

iii) Mesura de suport del vot accessible

En el mateix formulari que es demana la informació personalitzada s'ha de sol·licitar al Govern, en cas que no en disposi, l'aparell i l'auricular per a la lectura del QR en els centres de votació.

b) Informació general

i) Les campanyes institucionals han de facilitar informació general detallada i específica sobre l'exercici dels drets electorals de les persones amb discapacitat.

ii) El lloc web Eleccions.ad ha d'incloure un enllaç per poder accedir al contingut en suport sonor.

iii) Les candidatures han de facilitar la informació electoral en versions accessibles quan es refereixin als espais de propaganda electoral gratuïts, en els termes establerts a l'article 6, d'aquest Reglament. Així mateix, han de procurar que la resta d'informació electoral s'ofereixi de la manera més accessible possible.

iv) Les professions de fe de les candidatures s'han de trametre a tots els electors en format escrit i també es pot tenir accés al suport sonor a través del web Eleccions.ad. A aquest efecte, les candidatures han de presentar així mateix les professions de fe en format que permeti la conversió en àudio.

v) Les associacions i entitats de l'àmbit de les discapacitats poden sol·licitar al Govern informació accessible relacionada amb les mesures i els suports establerts per la normativa referent a les persones amb discapacitat en els diferents formats previstos en l'aparat a d'aquest article per facilitar-la als seus socis o afiliats.

Article 6. *Propaganda electoral*

La propaganda electoral de què disposin gratuïtament les candidatures en els mitjans de comunicació, a què es refereix l'article 32.1 de la Llei 44/2020, ha de ser accessible i, per això, les candidatures han d'elaborar versions subtitulades de la propaganda electoral perquè es transmeti en els espais gratuïts esmentats i lliurar-la a Ràdio i Televisió d'Andorra (RTVA) perquè els emeti.

RTVA ha de vetllar per oferir amb la màxima accessibilitat els espais electorals, tenint en compte els diferents formats accessibles possibles.

Article 7. *Espais electorals*

1. Per garantir l'accessibilitat i l'habilitació dels col·legis electorals que estableix l'article 37 de la Llei 44/2022, el Govern i els comuns han de verificar que reuneixen les condicions preceptuades a la normativa sobre accessibilitat.

2. Els espais de la Batllia destinats a emetre el dipòsit judicial presencial han de reunir les mateixes condicions d'accessibilitat que les establertes per als col·legis electorals.

3. En l'habilitació dels espais electorals s'han d'incloure mesures d'accessibilitat cognitiva, especialment per a les persones amb discapacitat intel·lectual. A aquest efecte, s'han de tenir en compte el tipus, el color i la lletra dels cartells senyalitzadors, que es poden complementar, quan es consideri necessari, amb pictogrames i símbols. Per tal d'unificar aquestes mesures, el Govern, amb la col·laboració dels comuns i la Batllia, ha de facilitar els materials adients.

4. Les persones que presideixin les meses electorals, quan ho considerin necessari, han d'establir prioritats en l'accés a les meses electorals per a la votació a les persones amb discapacitat o que es trobin en situació de malaltia greu.

5. En els espais electorals pot haver-hi una persona voluntària, degudament acreditada pel Govern o el comú i identificable, per acompanyar i ajudar en el recorregut dins l'esmentat espai els electors amb discapacitat, en situació de dependència o amb malaltia greu, als quals, per exemple pot acompanyar a la mesa electoral en cas de prioritat o orientar per desenvolupar-se dins el recinte electoral. Tanmateix, aquesta persona

voluntària ha de mantenir una actitud neutral i no pot intervenir en cap moment en els actes propis del procés electoral, com per exemple estar amb l'elector dins de la cabina aïlladora, facilitar-li paperetes o sobres o introduir el vot a l'urna.

Article 8. Cabines aïlladores

Les cabines aïlladores i els elements que les componen han de ser accessibles en els termes que estableix l'article 43 de la Llei 44/2022 i la normativa d'accessibilitat vigent.

Article 9. Vot accessible per a les persones amb discapacitat visual i sordceguesa

1. El vot accessible per a les persones amb discapacitat visual consisteix en la utilització del sobre o els sobres i les paperetes electorals unificats per a tots els electors. En les eleccions generals els sobres han de tenir un codi QR a la part inferior dreta del davant, que informa en format d'àudio del tipus de circumscripció a la qual corresponen (parroquial o nacional), i les paperetes han de tenir l'extrem inferior dret escantellat per facilitar a les persones amb discapacitat visual identificar el lloc on se situarà un codi QR que els permetrà, com a tots els electors que ho vulguin, accedir al contingut en àudio.

2. En cas que algun dels electors amb discapacitat visual no disposi d'aparells per accedir al contingut sonor del codi QR, ni dels auriculars corresponents, els pot sol·licitar dins els 5 dies hàbils següents al dia de la publicació de la data fixada per a les eleccions mitjançant el formulari oficial. Un cop concedit, se n'ha d'informar el col·legi electoral o a la Batllia corresponent, i el Govern els ha de facilitar els aparells sol·licitats al president de la mesa per quan vagin a votar.

3. Les persones electores sordcegues tenen dret a demanar l'assistència d'una persona de la seva confiança coneixedora de sistemes alternatius de comunicació que els faciliti l'accés a la informació i els presti assistència en l'exercici del vot, en els termes establerts a l'article 10.

Article 10. Assistència per a l'exercici del vot

1. Quan sigui necessari, les persones amb discapacitat poden sol·licitar a la Junta Electoral que se'ls permeti que una altra persona de la seva elecció els presti assistència per votar, d'acord amb el que estableix l'article 44.4 de la Llei 44/2022.

2. La sol·licitud, en format oficial, s'ha de presentar amb una antelació mínima de 10 dies hàbils abans de la data fixada per a les eleccions adreçada a "Eleccions" al Servei de Tràmits. Un cop rebuda la sol·licitud, el Govern, en el termini màxim de 24 hores, l'ha de remetre a la Junta Electoral, que ha de resoldre la sol·licitud i notificar-ho en el termini de 5 dies.

3. No és necessària l'autorització de la Junta Electoral quan l'assistència perquè pugui votar una persona amb discapacitat la prestin els titulars dels càrrecs de les institucions de protecció o de suport en els termes establerts a Llei 30/2022, del 21 de juliol, qualificada de la personal i la família.

Article 11. Delegació de vot

1. Els electors que presentin una discapacitat o una malaltia greu i que es trobin en la impossibilitat d'exercir el seu dret de vot pels mitjans habilitats legalment, o als quals els sigui molt difícil fer-ho, poden delegar el seu vot, en els termes establerts a l'article 36 de la Llei 44/2022.

2. La persona delegada ha de ser un elector designat lliurement per la persona amb discapacitat o amb una malaltia greu. La persona delegada ha d'acceptar-ho i només pot posseir una delegació de vot.

3. Les situacions requerides per poder accedir a aquest tipus de vot s'han d'acreditar mitjançant la resolució emesa pel Govern referent a la condició de persona amb discapacitat o de situació de dependència i la de malaltia greu amb el certificat mèdic oficial. La situació d'impossibilitat de fer efectiu l'exercici del dret de vot pels mitjans habituals o que aquest exercici sigui difícil degut a la situació de salut s'ha d'acreditar mitjançant un certificat mèdic oficial.

4. La persona delegada ha d'acreditar aquesta condició abans de depositar el vot al president de la mesa mitjançant l'escriptura pública corresponent autoritzada per un notari andorrà, a què fa referència el punt 4 de l'article 36 de la Llei 44/2022.

Article 12. *Transport adaptat*

1. Les persones amb discapacitat amb greus problemes de mobilitat tenen dret al transport adaptat o assistit per als desplaçaments per fer efectiu el dret a vot en les eleccions generals i comunals, en els termes establerts a l'article 44.3 de la Llei 44/2022.

2. El procediment per sol·licitar el transport adaptat és el següent:

a) Presentar la sol·licitud al Servei de Tràmits en el formulari oficial, adreçada al Govern en cas de les eleccions generals i als respectius comuns en les eleccions comunals, amb una antelació mínima de 10 dies hàbils abans de la data fixada per a les votacions.

b) Tenir reconeguda la condició de persona amb discapacitat i haver superat el barem de mobilitat, o bé que la persona tingui reconegut un grau de dependència 3 o superior i dificultats de mobilitat.

En cas que el sol·licitant no tingui reconegut el barem de mobilitat, ha d'aportar un certificat mèdic acreditatiu de la malaltia i de les dificultats de mobilitat que li impedeixen o dificulten greument el desplaçament per exercir el dret de vot.

c) Justificar en la sol·licitud la necessitat del servei, indicar el lloc de votació, la data i l'horari aproximat del desplaçament.

d) El Govern o els comuns, segons les eleccions de què es tracti, han de resoldre la sol·licitud i notificar-ho en el termini de 5 dies hàbils, indicant l'horari aproximat en què es farà el servei sol·licitat.

Disposició adicional

Els electors amb una discapacitat, degudament acreditada mitjançant la corresponent resolució del Govern, i els electors amb una malaltia greu, acreditada mitjançant un certificat mèdic oficial que atesti suficientment les causes i conseqüències de la malaltia i sempre que, en ambdós casos, justifiquin que es troben en la impossibilitat d'exercir el seu dret a vot pels mitjans habilitats legalment, poden sol·licitar a la Batllia el vot per dipòsit judicial, davant del batlle, en el domicili o lloc on sigui assistit l'elector a Andorra.

Disposició derogatòria

Aquest Decret deroga totes les disposicions de rang igual o inferior que en contradiguin el contingut.

Cosa que es fa pública per a coneixement general.

Andorra la Vella, 30 d'octubre del 2023

Xavier Espot Zamora
Cap de Govern